

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

11 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscriptie Cahul, Dumitru Calendari, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Cahul din 19 septembrie 2019, în cauza penală în privința lui

*Anghel Maxim XXXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat în XXXXX*

Termenul de examinare a cauzei:

Instanța de fond: 22.10.2018 – 30.07.2019;

Instanța de apel: 16.08.2019-19.09.2019

Instanța de recurs: 07.02.2020-11.03.2020

c o n s t a t ă:

1. Prin sentința Judecătorei Cahul, sediul Central, din 30 iulie 2019, Anghel Maxim a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (2) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă cu aplicarea art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, sub formă de 100 ore muncă neremunerată în folosul comunității. S-a respins cererea acuzatorului de stat cu privire la încasarea din contul inculpatului în contul statului a cheltuielilor de judecată în sumă de 1680 lei pentru efectuarea raportul de constatare tehnico-științifică.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, Anghel Maxim, în circumstanțe și perioadă de timp nestabilită de către organul de urmărire penală, în scopul utilizării personale a intrat în posesia drogurilor, pe care ulterior le-a păstrat până la data de 17 iulie 2018, când în cadrul cercetării la fața locului, efectuată la domiciliul acestuia, amplasat în XXXXX, au fost depistate și ridicate: o folie de hârtie ce conținea masa vegetală uscată și mărunțită de culoare verde-cafenie, care conform raportului de constatare nr. 34/12/3-R-377 din 23 iulie 2018, reprezintă marijuană, în cantitate de 4,734 g, ce se atribuie la proporții mari; două fragmente de butelii din polimer, cu depunerile de substanță de culoare cafenie-închisă pe pereții interiori a acestora, care conform raportului de constatare tehnico-științifică nr. 34/12/3-R-377 din 23 iulie 2018, reprezintă rășină de canabis, în cantitate de 0,402 g, ce se atribuie la proporții mari.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea parțială a acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, în temeiul căreia să fie dispusă încasarea cheltuielilor judiciare în sumă totală de 1680 lei de la Anghel Maxim în beneficiul statului. În rest a menține fără modificări celelalte dispoziții ale sentinței.

În motivarea apelului, procurorul a indicat că nu contestă circumstanțele de fapt și de drept constatate de către prima instanță și nici pedeapsa stabilită inculpatului, pe care o consideră echitabilă, însă nu este de acord cu soluția instanței de fond de respingere a cerinței privitor la încasarea cheltuielilor judiciare de la inculpat în beneficiul statului.

Notează procurorul că, suportarea cheltuielilor judiciare într-o cauză penală este provocată de săvârșirea unei infracțiuni, care impune desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei penale pentru aplicarea legii penale celui ce a comis-o, ca urmare cheltuielile judiciare sunt imputabile inculpatului condamnat pentru săvârșirea infracțiunii, temeiul juridic fiind vinovăția sa, deoarece fără săvârșirea infracțiunii astfel de cheltuieli nu s-ar fi efectuat.

Invocând prevederile art. 227 alin. (1), art. 143 alin. (1) pct. 6) și art. 229 alin. (2) Cod de procedură penală, procurorul consideră neîntemeiat argumentul instanței de judecată de a respinge cerința de încasare a cheltuielilor judiciare de la inculpat, precum că statul are obligația de a demonstra vinovăția persoanei, în situația în care statul și-a onorat această obligație, a demonstrat prin acțiuni de procedură legală vinovăția persoanei, și pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal a suportat cheltuieli, iar art. 229 Cod de procedură penală indică direct că condamnatul poate fi obligat la recuperarea cheltuielilor judiciare.

Mai indică apelantul că, instanța, refuzând încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului, nu a stabilit că încasarea acestora poate influența substanțial asupra situației materiale a inculpatului.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 19 septembrie 2019, apelul procurorului a fost admis, s-a casat parțial, inclusiv din oficiu, sentința și s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care Anghel Maxim s-a recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 217 alin. (2) Cod penal, cu liberarea de răspundere penală în legătură cu intervenirea prescripția tragerii la răspundere penală.

În rest sentința s-a menținut.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, prima instanță în rezultatul analizei și aprecierii probelor administrate în cadrul cercetării judecătorești cu respectarea principiului contradictorialității și egalității părților în drepturi procedurale, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității probelor, precum și a coroborării lor, întemeiat a ajuns la concluzia dovedirii vinovăției inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 217 alin. (2) Cod penal.

Lecturând sentința judecătorească s-a atestat contradicții între partea descriptivă și dispozitivul sentinței. Astfel, în partea descriptivă instanța de judecată s-a constatat în acțiunile inculpatului existența elementelor componente ale infracțiunii prevăzută de art. 217 alin.(1) Cod penal, cu indicii: semănatul și cultivarea ilegală a plantelor care conțin droguri, săvârșite în proporții mari și fără scop de înstrăinare, în condițiile în care, potrivit rechizitoriului inculpatul a fost trimis în judecată pentru comiterea infracțiunii prevăzută de art. 217 alin. (2) Cod penal și în instanța de judecată prin înscris autentic a recunoscut săvârșirea acestei infracțiuni, precum și încadrarea juridică.

Prin ordonanța procurorului din 01 octombrie 2018 Anghel Maxim a fost scos de sub urmărire penală pe capătul de acuzare privind cultivarea ilegală a plantelor ce conțin droguri, fără scop de înstrăinare, deoarece fapta acestuia constituie contravenție prevăzută de art. 87 Cod contravențional, fiind început proces contravențional în acest sens. În virtutea faptului că ordonanța respectivă a procurorului a devenit definitivă, poartă un caracter obligatoriu pentru toate persoanelor fizice și juridice din țară și au putere executoriu pe întreg teritoriul al Republicii Moldova.

În continuare, instanța de judecată în partea descriptivă a sentinței a constatat vinovăția inculpatului și în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 217 alin. (2) Cod penal. Cu toate acestea, în dispozitivul sentinței instanța de judecată îl recunoaște vinovat pe inculpat în baza art. 217 alin. (2) Cod penal, cu stabilirea pedepsei penale, potrivit sancțiunii articolului respectiv.

Contextul circumstanțelor notate a atestat existența unei erori procesuale, admisă de către instanța de fond la adoptarea sentinței judecătorești, ceea ce a constituit temei pentru casarea sentinței în latura penală, cu pronunțarea unei noi hotărâri, or o astfel de sentință nu poate fi menținută.

Analizând cumulul probelor cercetate prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, în virtutea cărora fiecare probă a fost apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, instanța de apel a reținut că fapta inculpatului a întrunit elementele constitutive ale componenței de infracțiune prevăzută la art. 217 alin. (2) Cod penal.

Instanța de apel având în vedere demonstrarea vinovăției inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 217 alin. (2) Cod penal, a considerat că prima instanță a ținut cont în deplină măsură de prevederile art. 75 alin. (1), art. 76, art. 77 Cod penal, și a individualizat obiectiv categoria și termenul pedepsei aplicate inculpatului, stabilindu-i acestuia o pedeapsă echitabilă și în limitele stabilite de Partea Specială a articolului respectiv, precum și a luat în considerare scopul legii penale reglementat de art. 61 Cod penal.

Infracțiunea prevăzută de art. 217 alin. (2) Cod penal, în raport cu prevederile art. 16 Cod penal, se atribuie la categoria infracțiunilor ușoare. Conform art. 60 alin.(1)

lit. a) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat următoarele termene: 2 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare. Iar, art. 60 alin.(7) Cod penal stabilește că, termenele de prescripție de tragere la răspundere penală se reduc la jumătate pentru persoanele care la data săvârșirii infracțiunii erau minori.

Lecturând materialele dosarului s-a atestat că inculpatul la data săvârșirii infracțiunii – 17 iunie 2018, avea împlinită vârsta de 17 ani. Astfel, termenul de tragere la răspundere penală în privința inculpatului este de un an de la data săvârșirii infracțiunii.

Contextul circumstanțelor notate, denotă intervenirea termenului prescripției tragerii la răspundere penală a inculpatului pentru săvârșirea infracțiunii, așa cum de la data comiterii infracțiunii– 17 iulie 2018, a trecut mai mul de un an de zile. Potrivit art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă: fără stabilirea pedepsei, cu liberarea de răspundere penală în cazul expirării termenului de prescripție.

Având în vedere prevederile menționate, și că de la data săvârșirii infracțiunii 17 iulie 2018, a expirat mai mult de un an, instanța de apel a considerat că inculpatul urma să fie recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 217 alin. (2) Cod penal, cu liberare de răspundere penală din motivul intervenirii termenului prescripției de tragere la răspundere penală.

Instanța de apel a notat că sentința primei instanțe este criticată de partea acuzării în latura civilă în partea respingerii cerinței procurorului de a încasat din contul inculpatul cheltuieli judiciare în sumă de 1 680 lei pentru efectuarea constatării tehnico-științifice. În consecință, instanța de apel a constatat temeinicia concluziei primei instanțe de a respinge cerința procurorului privitor la încasarea de la inculpatul Anghel Maxim cheltuielile judiciare pentru efectuarea raportul de constatare tehnico-științifică în sumă de 1680 lei, or potrivit art. 227 alin. (1) și art. 227 alin. (2) pct. 5), (3) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, procurorul a atacat-o cu recurs ordinar, solicitând casarea deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Recurentul a menționat că sentința a fost atacată de procuror doar în latura civilă, în partea cheltuielilor judiciare. La materialele cauzei a fost anexată o cerere din 19.09.2019 cu privire la încetarea procesului penal în temeiul intervenirii termenului de prescripție, prezentată de către avocatul, aceasta nu a fost soluționată. Accentuează recurentul ca instanța de apel să poată interveni cu modificări în latura penală este necesară să fie depus un apel ce se referă la latura penală.

Instanța de apel s-a expus asupra întregii sentințe, fără a avea spre soluționare apelul depus de către partea apărării și fără să expună argumentele necesității aplicării efectului extensiv al apelului și fără aplicarea art. 411 Cod de procedură penală în decizie.

De menționat că instanța de apel nu a intervenit în cercetarea probelor și modificarea circumstanțelor de fapt și încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului stabilite și condamnate de prima instanță, astfel nu poate fi Anghel Maxim, recunoscut din nou vinovat de comiterea aceleiași infracțiuni, fără casarea integrală a sentinței, și cu liberarea penală, și nu liberarea inculpatului de răspunderea penală.

Consideră recurentul neîntemeiată soluția instanței de apel în legătură cu respingerea cerinței de încasare a cheltuielilor de judecată în mărime de 1680 lei de la inculpat în bugetul statutului. Atât practica Curții Supreme de Justiție și practica CEDO în opinia lui denotă faptul, că persoana recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii urmează să suporte cheltuielile judiciare. Chestiunea suportării cheltuielilor respective, trebuie soluționată conform prevederilor art. 229 Cod de procedură penală, care pune sarcina pe condamnat, responsabil de cheltuielile în legătură cu comiterea infracțiunii. Doar dacă condamnatul nu este în stare să achite din diferite motive, acestea sunt trecute în contul statului.

Recurentul a menționat că odată ce instanța de apel a dispus respingerea cererii procurorului, ea nu a dispus trecerea cheltuielilor în contul statului, astfel, rezultă că decizia nu dispune de o dispoziție referitoare la repartizarea cheltuielilor judiciare, așa cum se cere în prevederile art. 397 pct. 5) și art. 416 Cod de procedură penală.

7. Apărătorul Scipcenco Andrei în numele inculpatului, a înaintat referință privind opinia asupra recursului declarat de procuror, solicitând dispunerea inadmisibilității recursului ca neîntemeiat.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosar și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Procurorul a constatat că instanța de apel s-a expus asupra întregii sentințe, pe când apelul a atacat doar latura civilă a sentinței. Conform prevederilor art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, *în limitele prevederilor arătate în alin.(1), instanța de apel este obligată ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant, să examineze aspectele de fapt și de drept ale cauzei, însă fără a înrăutăți situația*

apelantului, ce rezultă că instanța de apel, aplicînd efectul devolutiv al apelului, just și-a îndeplinit atribuțiile, apreciind sentința în totalitate, iar conform art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal și 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală a identificat corect că la data de 17.07.2019 a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală pentru infracțiunea incriminată inculpatului și ca urmare, acesta a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (2) Cod penal, cu liberare de răspundere penală din motivul intervenirii termenului de prescripție a tragerii lui la răspundere penală.

Procurorul indică ca temei de drept pentru casarea deciziei recurate pct. 6) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, însă de fapt recurentul invocă dezacordul cu soluția instanței de apel privind respingerea încasării de la inculpat a cheltuielilor de judecată în mărime de 1680 lei, pentru efectuarea raportul de constatare tehnico-științifică.

Colegiul respinge argumentele procurorului, ca nefondate, deoarece la judecarea cauzei instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 229 alin. (1) și (3) Cod de procedură penală, care stipulează că *cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului și instanța poate elibera de aceste cheltuieli, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judicare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor.*

Concomitent, soluția instanței de apel este susținută și de prevederile art. 227 alin. (3) Cod de procedură penală, adică cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

În speță, cheltuielile judiciare au fost suportate pentru efectuarea raportului de constatare tehnico-științifică, iar legea nu prevede o altă modalitate de plată a cheltuielilor pentru întocmirea raportului de constatare tehnico/științifică.

Prin urmare, instanța de recurs conchide că la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante prescrise la art. 414-419 Cod de procedură penală și a pronunțat o hotărâre legală și întemeiată, iar temei pentru admiterea recursului ordinar declarat de procuror nu există și potrivit legii, se impune inadmisibilitatea lui ca fiind vădit neîntemeiat.

9. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) și alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

d e c i d e:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Dumitru Calendari, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Cahul din 19 septembrie 2019, în cauza penală în privința lui Anghel Maxim XXXXX, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, publicată la 06 mai 2020.

Președinte:

Iurie Diaconu

Judecători:

Liliana Catan

Ion Guzun